

Sygn. akt VIA Ca 444/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA– Teresa Mróz (spr.)

Sędzia SA– Anna Orłowska

Sędzia SA– Urszula Wiercińska

Protokolant– sekr. sąd. Agnieszka Janik

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2012 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa Handlowo - Usługowego (...) Sp. j. z siedzibą w I.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o nałożenie kary pieniężnej

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 7 listopada 2011 r.

sygn. akt XVII AmE 191/10

I oddala apelację

II zasądza od Przedsiębiorstwa Handlowo - Usługowego (...) Sp. j. z siedzibą w I. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 270 zł (dwieście siedemdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

VI A Ca 444/12

UZASADNIENIE

Decyzja z dnia 10 lutego 2010 r. nr (...) pozwany - Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej powodowi - Przedsiębiorstwu Handlowo-Usługowemu (...) Spółka Jawna z siedzibą w I., wymierzył powodowi karę pieniężną w wysokości 0,02% przychodu z działalności koncesjonowanej osiągniętego w 2009 roku, tj. 16.000,00 złotych za to, że przedsiębiorca prowadząc działalność gospodarczą w zakresie obrotu paliwami ciekłymi, objętą koncesjonowaniem, nie przestrzegał obowiązków wynikających z pkt 2.1.3. koncesji udzielonej decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 30 grudnia 2008 r. nr (...) na obrót paliwami ciekłymi, czym naruszył przepis art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne.

Swoje rozstrzygnięcie w sprawie pozwany oparł na ustaleniu, że powód od dnia 18 czerwca 2009 r. do dnia 17 listopada 2009 r. nie posiadał decyzji administracyjnej o udzieleniu pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzenie do rzeki G. podczyszczonych wód opadowych pochodzących z powierzchni szczelnej użytkowanej przez siebie stacji paliw położonej w K. przy ul. (...). W ocenie Prezesa URE, okoliczność ta powoduje, że przez powoda został naruszony warunek 2.1.3. udzielonej koncesji na obrót paliwami ciekłymi, a tym samym przepis art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy - Prawo energetyczne co uzasadniało nałożenie na powoda kary pieniężnej.

W kwestii nałożonej na powoda kary pieniężnej w wysokości 0,02% przychodu z działalności koncesjonowanej osiągniętego w 2009 roku, tj. w kwocie 16 000 złotych Prezes UKE wskazał, że jej wysokość ustalona została z zachowaniem przepisu art. 56 ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne tj. w wielkości nie przekraczającej 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Ponadto, ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnił stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

Od powyższej decyzji powód złożył odwołanie domagając się jej uchylenia w całości oraz zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego ewentualnie jej zmiany w całości w ten sposób, że wobec powoda zostanie orzeczona kara pieniężna w wysokości 3.000 złotych za nieprzestrzeganie obowiązków wynikających z pkt 2.1.3. udzielonej koncesji.

Powód wniósł nadto o przeprowadzenie dowodów wskazanych w treści odwołania w tym dowodów z akt postępowania administracyjnego przed Prezesem URE.

Powód zarzucił pozwanemu:

1. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 107 k.p.a. przez przyjęcie, że powód dopuścił się braku posiadania wymaganego pozwolenia wodnoprawnego, w sytuacji gdy pozwany w ogóle nie wskazał, jaki przepis ustawy Prawo wodne nakazywał powodowi posiadanie takiego pozwolenia wodnoprawnego oraz jakie okoliczności faktyczne uzasadniały zastosowanie do powoda ustawy Prawo wodne,
2. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 8 k.p.a. poprzez działanie pomniejszające zaufanie powoda do Prezesa URE oraz świadomość prawną powoda przez brak wskazania przez całe postępowanie administracyjne, która stacja paliw jest objęta postępowaniem administracyjnym oraz przez brak wskazania jakie przepisy ustawy Prawo wodne naruszył powód,
3. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 9 k.p.a. poprzez brak należytego i wyczerpującego poinformowania powoda o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogły mieć wpływ na ustalenie praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego przez niepoinformowanie powoda, jakie okoliczności faktyczne i prawne powodują, że Pozwany zarzuca powodowi naruszenie ustawy Prawo wodne,
4. niewłaściwe zastosowanie przepisów prawami materialnego tj. art. 56 ust. 1 ust. 12 ustawy Prawo energetyczne w sytuacji, gdy w chwili wszczynania postępowania administracyjnego oraz wydawania decyzji powód dysponował wszystkimi pozwoleniami wodno prawnym,
5. błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego tj. art. 56 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne poprzez nie uwzględnienie faktu, że zgodnie z wykładnią tego przepisu między karą a naruszeniem musi istnieć związek przyczynowo-skutkowy, w efekcie czego pozwany wymierzył karę od całości przychodu powoda w sytuacji gdy stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła zaledwie fragmentu działalności koncesjonowanej powoda,
6. błąd w ustaleniach faktycznych polegających na przyjęciu, że stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe uzasadniają wymierzenie powodowi kary w wysokości 16.000 zł.

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji i wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 7 listopada 2011 r. Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie i orzekł o kosztach postępowania.

Orzeczenie powyższe zapasło na podstawie następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych sądu pierwszej instancji:

Powód - Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) Spółka Jawna z siedzibą w I. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie obrotu paliwami ciekłymi na podstawie koncesji udzielonej Decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 30 grudnia 2008 roku Nr (...).

Warunek 2.1.3. udzielonej Koncesji stanowi, że „Koncesjonariusz jest obowiązany do przestrzegania przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2005 r. nr 239, poz. 2019 z późn. zm.), a w szczególności do posiadania pozwoleń wodnoprawnych, gdy są one wymagane”.

W dniu 18 czerwca 2009 roku powód nabył stację paliw położoną w K. przy ul. (...), działka nr (...).

Do dnia 17 listopada 2009 roku powód wykonywał działalność koncesjonowaną na wyżej wskazanej stacji paliw bez wymaganej decyzji administracyjnej o udzieleniu pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie do rzeki G. podczyszczonych wód opadowych pochodzących z powierzchni szczelnej tej stacji paliw. Wniosek o wydanie pozwolenia został złożony przez powoda w dniu 5 października 2009 roku, zaś stosowana decyzja o pozwoleniu wodnoprawnym nr (...) została udzielona powodowi w dniu 17 listopada 2009 roku przez Starostę (...).

Sąd ustalił, że przychód powoda z tytułu działalności gospodarczej objętej koncesją w 2009 roku wyniósł 80.000.000 zł.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie powoda nie jest zasadne.

W pierwszej kolejności Sąd zważył, że stosownie do treści art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku - Prawo energetyczne karze pieniężnej podlega ten, kto nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji.

Należy zaznaczyć, że naruszenie jednego z warunków koncesji jest wystarczającą przesłanką do zastosowania przepisów z art. 56 ust. 1 i 2 Prawa energetycznego i wymierzenia na tej podstawie kary pieniężnej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

W ocenie Sądu, brzmienie powyższych przepisów przesądza o obligatoryjnym charakterze kary za naruszenie określonych w koncesji warunków wykonywania działalności gospodarczej, przewidując bezwzględny obowiązek ukarania danego przedsiębiorcy, w sytuacji spełnienia hipotezy przedmiotowej normy prawnej. Przepis art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy - Prawo energetyczne stanowi więc samodzielną podstawę do wymierzenia kary przedsiębiorcy za niedochowanie obowiązków udzielonej koncesji i nie wymaga wykazania zawinonego działania przedsiębiorcy. Sąd podkreślił, że Prezes URE ocenia wyłącznie obiektywne okoliczności związane z wypełnianiem przez przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy. Celem tego postępowania jest wyłącznie ocena, czy zostały przez przedsiębiorcę wypełnione obowiązki wynikające z udzielonej mu koncesji, a więc czy zostały spełnione warunki, na których dopuszczalne było prowadzenie działalności w tym zakresie. Stopień zawinienia karanego podmiotu bierze się natomiast wyłącznie pod uwagę przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej stosownie do treści art. 56 ust. 6 ustawy - Prawo energetyczne.

Sąd stanął na stanowisku, że słusznie Prezes URE uznał, że w przedmiotowej sprawie zachodzą podstawy do nałożenia na powoda kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy - Prawo energetyczne.

Powód akceptując warunki udzielonej mu koncesji, zaakceptował również warunek określony w punkcie 2.1.3. zgodnie z którym koncesjonariusz jest obowiązany do przestrzegania przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, a w szczególności do posiadania pozwoleń wodnoprawnych, gdy są one wymagane. Przedmiotowy warunek koncesji jednoznacznie nakazywał powodowi posiadanie stosownego pozwolenia wodnoprawnego, a w przypadku jego braku podjęcia wszelkich istotnych działań, by prowadzona działalność koncesjonowana wykonywana była zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi i nie naruszała warunków udzielonej koncesji.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika natomiast, że powód prowadził stację paliw bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego przez okres 5 miesięcy. Sąd zaznaczył, że to na powodzie, jako profesjonalście ciążył obowiązek stworzenia takiej organizacji, aby wykluczyć możliwość prowadzenia działalności koncesjonowanej bez posiadania wymaganych pozwoleń. Tymczasem analiza materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że powód miał świadomość spoczywającego na nim obowiązku posiadania dla stacji paliw w K. pozwolenia wodnoprawnego a mimo to nie wstrzymał jej prowadzenia do czasu uzyskania stosownego zezwolenia.

Należy zatem stwierdzić, że w przedmiotowej sprawie powód w żaden sposób nie wykazał, że dopełnił, w zakresie obowiązku koncesyjnego określonego w punkcie 2.1.3., należytej staranności, ocenianej zgodnie z art. 355 § 2 k.c., uwzględniającej zawodowy charakter prowadzonej działalności. Działalność prowadzona przez powoda ma charakter koncesjonowany, a koncesja poprzez warunek 2.1.3. nakładała na niego obowiązek posiadania stosowanego pozwolenia wodnoprawnego. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika natomiast, że powód prowadził stację paliw bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego. Mając na uwadze, że działanie takie stanowi naruszenie warunków udzielonej koncesji na obrót paliwami ciekłymi słusznie Prezes URE uznał, że w przedmiotowej sprawie zachodzą podstawy do nałożenia na powoda kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy - Prawo energetyczne. W ocenie Sądu decydujące znaczenie w przedmiotowej sprawie ma zatem ocena dokonana przez Prezesa URE, co do charakteru i rozmiaru naruszenia obowiązków wynikających z przepisów ustawy - Prawo energetyczne i udzielonej koncesji. Sąd stanął na stanowisku, że wydana przez pozwanego decyzja znajduje pełne uzasadnienie w świetle okoliczności sprawy i obowiązujących przepisów. Zdaniem Sądu nie zasługuje na uwzględnienie zarzut powoda niewłaściwego zastosowania przepisów prawa materialnego tj. art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy Prawo energetyczne w sytuacji gdy w chwili wszczynania postępowania administracyjnego oraz wydawania decyzji powód dysponował wszystkimi pozwoleńmi wodnoprawnymi. Fakt, iż w dacie wszczęcia postępowania administracyjnego powód posiadał już stosowane pozwolenie wodnoprawne nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Stwierdzenie przez Prezesa URE faktu naruszenia przez przedsiębiorcę postanowień koncesji jest wystarczającą przesłanką do zastosowania przepisów z art. 56 ust. 1 i 2 Prawa energetycznego i wymierzenia na tej podstawie kary pieniężnej. Natomiast okoliczność, że po stwierdzeniu naruszeń przedsiębiorca uzyskał pozwolenie nie uzasadnia twierdzenia, że Prezes URE nie miał podstaw do wymierzenia mu kary pieniężnej, czy też powinien był odstąpić od ukarania przedsiębiorcy. Jeszcze raz należy podkreślić, że brzmienie powołanych wyżej przepisów przesądza o obligatoryjnym charakterze kary za naruszenie określonych w koncesji warunków wykonywania działalności gospodarczej, przewidując bezwzględny obowiązek ukarania danego przedsiębiorcy, w sytuacji spełnienia hipotezy przedmiotowej normy prawnej.

Odnosnie do wysokości nałożonej kary Sąd wskazał, że w zebranym w sprawie materiale dowodowym Sąd brak jest okoliczności, które uzasadniałyby zmianę zaskarżonej decyzji w tym zakresie.

Sąd uznał bowiem, że ponieważ fakt naruszenia przez powoda bezwzględnie obowiązujących przepisów prawnych został stwierdzony ponad wszelką wątpliwość, z tego też względu wysokość kary pieniężnej nałożonej na powoda w kwocie 16.000 złotych, co stanowi zaledwie 0,02% przychodu z działalności koncesjonowanej osiągniętego przez niego w 2009 r., należy uznać za symboliczną biorąc pod uwagę, że stosowanie do treści art. 56 ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne, Prezes mógł wymierzyć powodowi karę pieniężną w wysokości do 15 % przychodu.

W ocenie Sądu Okręgowego na taki wymiar nałożonej na powoda kary wpływ mało to, że było to pierwsze naruszenie przez niego warunków koncesji oraz, że stopień szkodliwości jego czynu nie był znaczny, bowiem przedsiębiorca nie posiadał stosowanej decyzji tylko przez okres 5 miesięcy. Jednocześnie Sąd podkreślił, że kara pieniężna ma

pełnić funkcję prewencji szczególnej i ogólnej, a więc być zarówno realną, odczuwalną dolegliwością dla ukaranego podmiotu, będącą reakcją na naruszenie przepisów, ale także wyraźnym ostrzeżeniem na przyszłość, zapobiegającym powtarzaniu nagannych zachowań.

Ponadto, w ocenie Sądu, wymierzona powodowi kara pieniężna ustalona została z uwzględnieniem przepisu art. 56 ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne i pozostaje we właściwej proporcji do jego przychodu. Ocena w tym zakresie została przez pozwanego dokonana na podstawie analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym wyjaśnień przedsiębiorcy i przedłożonego przezeń dokumentów, i miała wpływ na wymiar orzeczonej kary pieniężnej. W ocenie Sądu sytuacja finansowa powoda pozwala na uiszczenia tej kary bez uszczerbku dla aktywów przedsiębiorstwa i nie będzie stanowić nadmiernego obciążenia finansowego dla dalszego wykonywania koncesjonowanej działalności gospodarczej.

W ocenie Sadu Okręgowego niezasadny jest zarzut powoda błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania przepisów prawa materialnego tj. art. 56 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne poprzez nie uwzględnienie faktu, że zgodnie z wykładnią tego przepisu między karą a naruszeniem musi istnieć związek przyczynowo skutkowy, w efekcie czego pozwany wymierzył karę od całości przychodu powoda w sytuacji gdy stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła zaledwie fragmentu działalności koncesjonowanej powoda. Prawo energetyczne nie przewiduje bowiem dzielenia przychodu przedsiębiorcy w zależności od miejsca prowadzenia działalności gospodarczej i uwzględniania przy wymierzeniu kary tylko tego miejsca, w którym zostało stwierdzone naruszenie. Prezes URE nakładając bowiem karę na podstawie art. 56 ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne bierze pod uwagę przychód wynikający z całej działalności koncesjonowanej osiągnięty w poprzednim roku podatkowym, nie zaś jej poszczególne fragmenty.

W tym stanie sprawy Sąd uznał, że ustalone w postępowaniu administracyjnym okoliczności dotyczące stopnia zawinienia i społecznej szkodliwości czynu powodów, ich dotychczasowego zachowania i możliwości finansowych w pełni uzasadniają nałożenie kary pieniężnej w wysokości ustalonej przez Prezesa URE. Niewątpliwie kara w tej wysokości spełniać będzie wobec przedsiębiorców swoją funkcję prewencyjną i represyjną. Przede wszystkim kara ta stanowić będzie dla nich wyraźne ostrzeżenie na przyszłość przed powtarzaniem podobnych, nagannych zachowań oraz zmotywuje ich do przestrzegania reguł prawnych wynikających z prowadzenia koncesjonowanej działalności gospodarczej a przy tym stanowić będzie poważną dolegliwość, nie niosąc ze sobą jednocześnie ryzyka wyeliminowania z obrotu gospodarczego. Natomiast zmniejszenie jej wysokości stałoby w sprzeczności z jej celami prewencyjnymi za niezastosowanie się do bezwzględnie obowiązujących wymagań prawa energetycznego, jak również represyjno-wychowawczymi, zmierzającymi do wymuszenia na ukaranym przedsiębiorstwie przestrzegania reguł prawnych w przyszłości.

Powyższe oznacza, że niezasadny jest zarzut powoda błędu w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe uzasadniają wymierzenie powodowi kary w wysokości 16.000 zł.

Odnosnie do podniesionych przez powoda w odwołaniu zarzutów naruszenia przez Prezesa URE prawa procesowego art. 107 k.p.a., art. 8 k.p.a. i art. 9 k.p.a., Sąd uznał stwierdził, że Prezes URE w sposób wyczerpujący zebrał i rozpatrzył materiał dowodowy, a stan sprawy został przez niego należycie wyjaśniony co powoduje, że zaskarżona decyzja wydana została prawidłowo. Ponadto, Prezes URE w uzasadnieniu decyzji, zgodnie z regułami wynikającymi z art. 107 § 3 k.p.a., wskazał fakty, które uznał za udowodnione oraz dowody, na których oparł swoje rozstrzygnięcie w sprawie. Ponadto jednoznacznie wykazał w uzasadnieniu, jakich naruszeń dopuścił się powód oraz wskazał argumenty uzasadniające nałożenie na niego kary pieniężnej.

Sąd uznał, że nawet gdyby przyjąć, że w postępowaniu administracyjnym doszło do uchybień proceduralnych to nie mogą one być przedmiotem postępowania sądowego mającego na celu merytoryczne rozstrzygnięcie sporu, bowiem Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zobowiązany jest do wszechstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności Sprawy, przy uwzględnieniu zasad rozkładu ciężaru dowodu i obowiązku stron w postępowaniu dowodowym.

Sąd Okręgowy wskazując na powołane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku orzeczenia Sądu Najwyższego wskazał, że zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie poglądem, Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie może ograniczyć sprawy wynikającej z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu tylko do funkcji sprawdzającej prawidłowość postępowania administracyjnego, które poprzedza postępowania sądowe. Celem postępowania nie jest przeprowadzenie kontroli postępowania administracyjnego, ale merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, której przedmiotem jest spór między stronami powstający dopiero po wydaniu decyzji przez Prezesa Urzędu. Postępowanie sądowe przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest postępowaniem kontradiktoryjnym, w którym uwzględnia się materiał dowodowy zebrany w postępowaniu administracyjnym, co nie pozbawia jednak stron możliwości zgłoszenia nowych twierdzeń faktycznych i nowych dowodów, według zasad obowiązujących w postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych. Sąd antymonopolowy jest sądem cywilnym i prowadzi sprawę cywilną, wszczętą w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, w tym wypadku Urzędu Regulacji Energetyki, według reguł kontradiktoryjnego postępowania cywilnego, a nie sądem legalności decyzji administracyjnej, jak to czynią sądy administracyjne w postępowaniu sądowo-administracyjnym. Tylko takie odczytanie relacji pomiędzy postępowaniem administracyjnym i postępowaniem sądowym może uzasadniać dokonany przez racjonalnego ustawodawcę wybór między drogą postępowania cywilnego i drogą postępowania sądowo-administracyjnego dla wyjaśnienia istoty sprawy.

Sąd podkreślił, że zarzuty dotyczące przebiegu postępowania administracyjnego przed Prezesem URE podlegają uwzględnieniu jedynie w takim zakresie, w jakim ich uwzględnienie uniemożliwiłoby pozostawienie jego decyzji w obrocie prawnym, nawet po ewentualnej reformie jej treści. Taka sytuacja może mieć miejsce w szczególności, w sytuacjach, gdy decyzja zawiera nie dające się usunąć uchybienia formalne lub, gdy jest przedwczesna z uwagi na niepodjęcie w toku postępowania administracyjnego czynności, których przeprowadzenie przed sądem nie jest możliwe. Z tego też względu naruszenie w toku postępowania administracyjnego przepisów postępowania administracyjnego, samo w sobie nie uzasadnia uchylenia wydanej decyzji.

O kosztach Sąd Okręgowy orzekł stosownie do wyniku sporu na podstawie art. 98 i 99 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił Sądowi Okręgowemu

- naruszenie przepisów postępowania, w szczególności art. 217 w zw. z art. 227 kpc poprzez nieprzeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron choć powód wnioskował o to już w momencie składania odwołania, w efekcie czego Sąd domniemał stopień winy powoda, który to stopień winy jest konieczny m.in. przy ustalaniu zasady i wysokości odpowiedzialności na podstawie art. 56 ustawy prawo energetyczne,
- błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie prawa materialnego tj. ustawy Prawo wodne przez brak wskazania, który przepis nakładał na Powoda obowiązek posiadania pozwolenia wodno prawnego,
- naruszenie przepisów postępowania, w szczególności art. 233 k.p.c. poprzez błędną ocenę dowodów polegająca na przyjęciu, że na powodzie ciążył obowiązek posiadania pozwolenia wodnoprawnego podczas gdy w aktach sprawy brak jest dowodu, który pozwoliłby na tego typu ustalenie,
- niewłaściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego tj. art. 56. ust. 1 ust. 12 ustawy Prawo energetyczne w sytuacji gdy w chwili wszczynania postępowania administracyjnego oraz wydawania decyzji Powód dysponował wszystkimi pozwoleniami wodno prawnymi,
- błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego tj. art. 56. ust. 3 ustawy poprzez przyjęcie, iż kara może być nałożona także na podmiot, który nie ponosi winy w naruszeniu koncesji, choć z treści przepisu wynika, iż wysokość kary musi odpowiadać stopniu winy, w efekcie czego brak winy wyłącza możliwość zastosowania kary,
- błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego tj. art. 56. ust. 3 ustawy Prawo energetyczne poprzez nie uwzględnienie faktu, że zgodnie z wykładnią tego przepisu między karą a naruszeniem musi

istnieć związek przyczynowo-skutkowy, w efekcie czego pozwany wymierzył karę od całości przychodu powoda w sytuacji gdy stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła zaledwie fragmentu działalności koncesjonowanej powoda,

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe uzasadniają wymierzenia Powodowi kary w wysokości 16.000 zł.

W konkluzji apelacji powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uchylenie w całości zaskarżonej decyzji, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda pozbawiona jest uzasadnionych podstaw prawnych i jako taka podlega oddaleniu.

Odnosząc się do poszczególnych zarzutów apelacji stwierdzić należy, że nie jest zasadny zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 217 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. Jak się wydaje powód zarzut ten opiera na stanowisku wyrażanym jego zdaniem w orzecznictwie, że nie rozpoznanie wniosku dowodowego poprzez brak oddalenia go stanowi naruszenie powyższych przepisów. Należy jednak podkreślić, że zarzut naruszenia przez sąd orzekający w sprawie przepisów prawa procesowego może okazać się skuteczny wówczas, gdy naruszenie to miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 października 2010 r. w sprawie V CSK 120/10 stwierdził, że naruszenie przepisu art. 217 § 2 k.p.c. może stanowić podstawę skargi kasacyjnej w sytuacji gdy zawnioskowany dowód ma istotne znaczenie dla sprawy, istnieją jeszcze nie wyjaśnione okoliczności, a sąd dowód ten pomija. Takie samo stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 stycznia 2011 r. w sprawie I PK 135/10. Abstrahując jednak od powyższego wskazać należy, że w przeciwieństwie do prezentowanego przez powoda stanowiska odpowiedzialność przedsiębiorcy wynikająca z naruszenia obowiązków wynikających z prawa energetycznego sankcjonowana karą pieniężną nakładaną przez Prezesa URE na podstawie art. 56 ust. 1 prawa energetycznego, **ma charakter odpowiedzialności obiektywnej. Nie jest zatem konieczne wykazanie winy umyślnej lub nieumyślnej karanego podmiotu** (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 września 2011 r. w sprawie III SK 10/11). Wobec powyższego rozważania na temat ewentualnego zawinienia powoda stają się bezprzedmiotowe. Skoro jednak wymiar nałożonej na przedsiębiorcę kary pieniężnej uzależniony jest między innymi od stopnia zawinienia podnieść należy, że wbrew stanowisku powoda zaprezentowanemu w apelacji kwestia stopnia zawinienia powoda nie była kwestią niewyjaśnioną. Ocena stopnia zawinienia dokonana zostaje na podstawie całego materiału dowodowego i nie jest uzależniona jedynie od zeznań powoda w tym zakresie. Już sama okoliczność, że powód podejmując działalność gospodarczą wymagającą uzyskania pozwolenia wodno prawnego, nie poczynił ustaleń, czy w dokumentacji dotyczącej stacji paliw, którą nabył takie pozwolenie znajduje się świadczy o niedbalstwie powoda, a zatem o jego zawinieniu. Okoliczność ta została wzięta pod uwagę przy wymierzaniu kary pieniężnej. Zatem należy stwierdzić, że kwestia winy powoda nie pozostawała niewyjaśniona, a więc dowód z zeznań powoda na okoliczność stopnia zawinienia nie miał istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, co czyni niezasadnym zarzut naruszenia art. 217 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c.

Niezasadny a nadto niezrozumiały jest zarzut powoda naruszenia art. 233 k.p.c. polegającego na błędnej ocenie przez Sąd Okręgowy dowodów i przyjęcia, że na powodzie ciążył obowiązek posiadania pozwolenia wodno prawnego, podczas gdy w aktach sprawy brak jest dowodu, który pozwalał na takie ustalenie.

Tymczasem z akt sprawy właśnie wynika, że powód w dniu 30 grudnia 2008 r. uzyskał koncesję na obrót paliwami (k. 33 akt administracyjnych), której punkt 2.1.3. stanowi „koncesjonariusz jest obowiązany do przestrzegania przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (...), a w szczególności do posiadania pozwoleń wodnoprawnych, gdy są one wymagane.”. Konieczność posiadania aktualnego pozwolenia wodnoprawnego wynika z przepisów ustawy Prawo wodne. Wbrew twierdzeniu powoda okoliczność ta nie wymaga przedstawienia dowodu. Obowiązek taki bowiem nałożony został na powoda, prowadzącego działalność w zakresie prowadzenia stacji paliw, przez ustawę i koncesję.

Sąd nie dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego poprzez brak wskazania, jakie przepisy nakładały na powoda obowiązek posiadania pozwolenia wodnoprawnego. Wobec tego, że prawo materialne może zostać naruszone bądź poprzez błędną jego wykładnię, bądź też poprzez niewłaściwe zastosowanie, nie można stawiać zarzutu naruszenia prawa materialnego bez wskazania, jaki przepis został naruszony i w jaki sposób. Dlatego też w takiej sytuacji, o jakiej mowa w punkcie 2. apelacji należałoby raczej postawić zarzut naruszenia przez Sąd przepisu prawa procesowego – art. 328 § 2 k.p.c. Zarzutu takiego jednak w apelacji nie sformułowano.

Nie okazał się zasadny również zarzut naruszenia przepisu art. 56 ust. 1 i 3 ustawy Prawo wodne, a którego to naruszenia dotyczą punkty 4, 5 i 6 apelacji.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wymierza karę w przypadku stwierdzenia naruszenia obowiązków wynikających z prawa energetycznego. Wśród przepisów regulujących kwestię wymierzania kary ustawodawca nie przewidział, jako wyłączającej odpowiedzialność przedsiębiorcy, okoliczności, że w chwili wszczęcia postępowania administracyjnego przedsiębiorca nie naruszał już obowiązków wynikających z ustawy poprzez np. uzyskanie wymaganych zezwoleń. Dlatego też uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego przez wszczęciem postępowania pozostaje bez większego wpływu na rozstrzygnięcie. Nie jest zatem zasadna konkluzja powoda, że w tej sytuacji decyzja winna zostać uchylona, bowiem naruszenie, jakiego powód dopuścił się w okresie wcześniejszym, nie był przez niego ani zawiniony, ani szkodliwy społecznie.

Jakkolwiek odpowiedzialność przedsiębiorcy naruszającego obowiązki wynikające z ustawy Prawo energetyczne ma charakter obiektywny, to jednak ustawodawca nakazuje przy wymierzaniu kary pieniężnej brać pod uwagę między innymi stopień zawinienia. W okolicznościach niniejszej sprawy należy podkreślić, o czym była mowa już wcześniej, że powód dopuścił się niedbalstwa. Jako przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą nie upewnił się, czy wszystkie niezbędne dysponuje wszelkimi koniecznymi do jej prowadzenia pozwoleniami. Nie zmienia takiej oceny okoliczność, że z chwilą, gdy dowiedział się o braku pozwolenia wodnoprawnego podjął działania w celu jego uzyskania. Okoliczność ta może stanowić jedynie przesłankę zmniejszenia kary pieniężnej.

Wysokość kary pieniężnej uzależniona jest od przychodu ukaranego przedsiębiorcy wynikającego z działalności koncesjonowanej osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Ustawa nie przewiduje dzielenia tego przychodu ze względu na miejsce prowadzonej działalności gospodarczej, z którym związane jest naruszenie. Zatem nie jest zasadny zarzut powoda przedstawiony w apelacji, że kara wymierzona została bezpodstawnie od całości uzyskanego przez niego przychodu w poprzednim roku podatkowym.

Kara pieniężna wymierzona przedsiębiorcy nie może przekroczyć 15% tego przychodu. W przedmiotowej sprawie należy uznać, że kara w wysokości 0,02% przychodu jest w istocie karą symboliczną. Nie można również tracić z pola widzenia funkcji, jaką kara ta ma spełniać, a więc represyjno-wychowawczą, jak również ma przestrzegać przed kolejnymi naruszeniami warunków określonych w koncesji. Dlatego też kara pieniężna musi być orzeczona w wysokości, która spełnia powyższe funkcje, a jednocześnie by była odczuwalna dla przedsiębiorcy. W przeciwnym bowiem wypadku stanowiłaby w istocie miałyby jedynie charakter iluzoryczny.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. stosownie do jego wyniku.